

Viden om adfærd hos heste samlet i ny rapport

27. oktober 2026

Resume af nedenstående artikel: Artiklen omhandler hestens stress, læring og træning. Dette er jo gældende også for os, der kører eller pløjer eller tømmertrækker med heste. Det er ikke ny viden, men altid godt at få videnskabeligt underbygget.

Føl kan lære af deres mor hvordan hun klarer en stresset situation. Har man ikke selv opdrættet sin hest, så er det jo netop ved tilkørsel sammen med en gammel erfarende kørehest, at en unghest lærer at håndtere vogn, trafik og andre udfordrende objekter på en rolig og hensigtsmæssig måde. Desuden beskrives, at ved brat fravæning af føl kan dette også påvirke føllets stressreaktion.

Et kendt ansigt kan nedsætte hestens frygtsomhed. Inden for køresporten er det efterhånden rutine, at erfarende kuske medinddrager den nye og uerfarende kusk og ofte også groomen i både tilkørsel af den nye kusks hest og træningen af hesten.

(Anne Grethe Nørgaard, arbejdsgruppen for læring og udvikling)

Du kan læse mere i rapporten udgivet af DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug.

Aarhus Universitet stod bag en vellykket international conference om hesteadfærd. Foto: Colourbox

3. oktober 2014 af Janne Hansen

Det strømmede til Danmark med 220 hesteforskere, hestedyrlæger og professionelle ryttere fra flere kontinenter, da den 10. internationale hesteforskningskonference, som var organiseret af forskere fra Aarhus Universitet, blev holdt i nærheden af Vejle.

Hovedtemaerne for konferencen var hestens stress, læring og træning.

Forskningsresultaterne, der blev fremlagt på konferencen, er udkommet i en rapport udgivet af DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug. Forskere fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet bidrog med flere indlæg. Her er en smagsprøve på nogle af indlæggene fra AU's forskere:

Føl kan lære fra deres mor at være rolige

Frygtsomhed hos føl kan reduceres via en kombination af social overførsel fra hoppen og individuel læring tidligt i livet. Nedsat frygtsomhed er vigtig for både hestens velfærd og rytterens sikkerhed.

Undersøgelsen opfattede både hopper og føl. Før foling blev hopperne vænnet til fem forskellige frygt-provokerende situationer. Føllene i det ene af forsøgsholdene fik mulighed for at iagttage deres mor reagere roligt i de fem situationer en gang ugentligt i de første syv uger efter fødslen.

Viden om adfærd hos heste samlet i ny rapport

27. oktober 2026

De føl, der havde mulighed for at iagttage deres mødre håndtere de frygt-provokerende situationer, havde signifikant lavere puls og signifikant mindre frygtreaktioner i forskellige frygttests i både otte ugers og fem måneders alderen i forhold til de føl, der ikke havde haft mulighed for at observere deres mødre håndtere denne type situationer. Føllene viste også mere undersøgende adfærd.

- Resultaterne tyder på, at det er muligt at tilvænne føl til frygt-provokerende situationer gennem hoppen samt at de generaliserer deres tilvænnings til at omfatte nye objekter, siger forsker Janne Winther Christensen.

Et kendt ansigt nedsætter frygtsomhed

Da frygtsomhed hos heste har betydning for både hesten og de mennesker, der omgås den, kan det være aktuelt at inkludere objektiv bedømmelse af hestens temperament i avlsprogrammer. Spørgsmålet er, om håndtering af hesten skal være en del af disse bedømmelser, da der kan være stor forskel på hestes erfaring med mennesker.

En undersøgelse foretaget af Anna Feldberg Marsbøll viste, at træning af en hest i grundlæggende håndteringsrutiner kan nedsætte dens adfærdsmæssige respons i frygttests, når den håndteres af sin sædvanlige træner.

- Håndtering af hesten i frygtudløsende situationer af en person, som hesten kender, kan øge sikkerheden, fordi selvom hesten bliver bange, reagerer den mindre voldsomt. Derimod bør det undgås, at hesten håndteres af en kendt person i situationer, hvor dens temperament skal vurderes objektivt i forbindelse med avlsvurderinger, siger Anna Feldberg Marsbøll.

Fravænningsstress kan måles i føllets gødning

Når et føl, lægger en klat gødning på jorden, lægger den samtidig dokumentation for, hvor stresset den er. En undersøgelse foretaget af seniorforsker Jens Malmkvist viste, at måling af nedbrydningsstoffer fra hormoner i gødningen hos 6-8 måneder gamle føl kan anvendes til at vurdere fravænningsstress.

Hormonet kortisol udskilles i blodet, når hesten forventer eller udsættes for stressfaktorer. Det er tidligere vist, at stress kan måles i voksne heste ved at analysere for kortisolmetabolitter i deres gødning. Nu er det også vist, at denne fremgangsmåde kan bruges hos føl.

I undersøgelsen blev føllene fravænnet brat, når de var 6-8 måneder gamle. Stressfaktorerne bestod i, at de sociale bånd til mødre blev brudt, føllene fik ikke længere mælk, føllene blev transporteret, og føllene blev indhuset i et fremmed miljø.

Denne form for fravænnings resulterede i en stressreaktion, der blev målt som en signifikant og mærkbar øgning af kortisol-metabolitter i gødningen. På dag 10 efter fravænnings var koncentration af hormoner tilbage på niveauet inden fravænnings.

Viden om adfærd hos heste samlet i ny rapport

27. oktober 2026

- Ikke-invasive metoder til vurdering af stressrespons er værdifulde, da de ikke påvirker dyrets stressniveau. De kan anvendes sammen med adfærdsreaktioner til flere formål, som sammenligning af effekten af forskellige typer management og træning hos heste, siger seniorforsker Jens Malmkvist.

Hesteforskningskonferencen blev holdt i regi af International Society for Equitation Science (ISES) og tiltrak 221 hesteforskere, dyrlæger, professionelle ryttere og andre med en interesse for, hvad der rører sig indenfor hesteforskning fra 21 lande, herunder Australien, USA, Canada, Japan og en lang række lande i Europa.

Læs rapporten fra konferencen "Conference proceedings – 10th International Equitation Science Conference", DCA rapport nr. 44, juni 2014.